

Povodeň v Muzeu Českého krasu v Berouně

Flood in the Museum of the Czech Karst

Irena Jančaříková

0. Abstract

In August, 2002 a large flood affected Bohemia. On August 13 and 14 it struck in the town of Beroun lying on the confluence of the Berounka and Litavka rivers. In the building where is the seat of the Museum of the Czech Karst the floodwater reached the level of 186 cm. In the Museum the whole ground floor was flooded, i.e. four depositories with historically valuable collections, and exhibition areas, the yard, the garage with the car, etc. The flood in the Museum has caused incorrigible damage. Restoration of flooded areas to primacy condition is demanding and it will last for a long time.

V srpnu 2002 postihla Čechy velká povodeň, kterou nikdo z dnes žijících lidí nepamatuje. Město Beroun, které leží na soutoku řek Berounky a Litavky, povodeň také velmi zasáhla. Představu o živelné katastrofě v Berouně si lze přiblížit porovnáním průměrného ročního stavu a běžného ročního průtoku řek Berounky a Litavky s informativními údaji o jejich maximálním stavu a maximálním průtoku v době povodně (tab. 1).

řeka	Průměrný roční stav (cm)	Maximální stav podle ČHMÚ (cm)	Maximální stav podle Povodí Vltavy (cm)	Běžný roční průtok (m ³ /s)	Maximální průtok podle ČHMÚ (m ³ /s)	Maximální průtok podle Povodí Vltavy (m ³ /s)
Berounka	122	796	709	35,6	1 800	1 800
Litavka	53	375	-	2,57	129	-

Tabulka 1 Porovnání průměrného ročního stavu a běžného ročního průtoku řek Berounky a Litavky s informativními údaji o jejich maximálním stavu a maximálním průtoku v době povodně

Table 1 Comparison of the average annual state and the normal annual flow of the Berounka and Litavka rivers with informative data about their maximum state and maximum flow during the flood

Informativní údaje uvedené v tabulce laskavě poskytl ing. V. Novotný z odboru životního prostředí Městského úřadu v Berouně, který je převzal ze zdrojů Českého hydrometeorologického ústavu v Praze (dále jen ČHMÚ) a z Povodí Vltavy s.p. o maximálních stavech a průtocích řek jsou pouze orientační, hlášené během povodně a ČHMÚ i Povodí Vltavy s.p. je budou přesněji vyhodnocovat.

Z tabulky vyplývá, že maximální stav řeky Berounky (podle ČHMÚ) byl 6,5 krát vyšší než průměrný roční stav a maximální průtok byl 50 krát větší než běžný roční průtok. U řeky Litavky jsou údaje podobné. Liší se však doba kulminace obou řek. Zatímco Litavka v Berouně kulminovala již 13. srpna v 7 hodin ráno, kulminace Berounky nastala až 14. srpna v 1 hodinu ráno.

Velká voda zaplavila část Berouna, kromě jiného i celé hlavní berounské náměstí s historicky cennými měšťanskými domy. Nejstarší z nich je tzv. Jenštejnský dům čp. 87 z roku 1612. Muzeum Českého krasu v Berouně sídlí právě v Jenštejnském domě a také v domě vedlejším s popisným číslem 88.

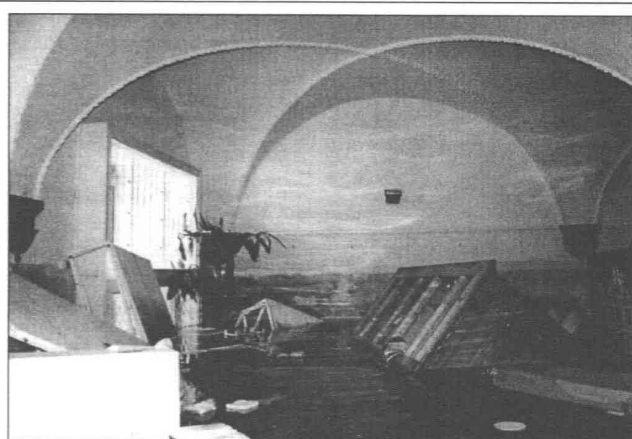

Obrázek 1 Depozitář nazývaný »Konírna« po opadnutí vody (foto V. Svoboda)
Figure 1 The depository called »Konírna« after floodwater retreat (photo by V. Svoboda)

Voda na Jenštejnském domě sahala do výšky 186 cm. Nebyl to však rekord, neboť na domě je umístěna tabulka s ryskou ve výšce 259 cm, kam sahala voda při povodni v roce 1872. Nicméně i tak napáchala povodeň v berounském muzeu nesmírné škody. Voda vnikla do přízemí obou domů a zaplavila čtyři depozitáře (obr. 1), Městskou galerii (obr. 2), výstavní prostory, ředitelnu, přípravnu, dvůr, garáž i s autem, atd. Do prvního patra Jenštejnského domu se podařilo odnést nejcennější exponáty. Přesto jsou však ztráty zejména sbírkových předmětů značné. Nejvíce utrpěl národopisný depozitář, kde se objevila hojná plíseň. Zcela byl zaplaven i geologický depozitář s 32 684 exponáty, kde se rozpadá paleontologický materiál, zejména kosti, ale i zkameněliny. Za své vzaly také některé sádrové sochy a skleněné sbírky. Poničeny byly i důležité archivní listiny, které muzejní pracovnice zachraňovaly zehlením přes filtrační papír. Ve výčtu škod by bylo možné dále pokračovat. Z hlediska statického jsou naštěstí oba domy v pořádku. Velký problém je však s vlhkostí, která existovala již před povodní a nyní se stav ještě velmi zhoršil. Samozřejmostí je větrání budov a pořízení vysoušečů, ale i tak budou domy vysychat několik let.

Neuvěřitelný nepořádek pokrytý nánosy bahna uklízeli kromě muzejních pracovníků také četní příznivci muzea, kteří nezištně pomáhali. Díky všem.

Muzeum Českého krasu v Berouně bylo od 13. září 2002 opět zpřístupněno pro návštěvníky, kteří si mohou prohlédnout stále expozice a krátkodobé výstavy v prvním patře obou muzejních budov. Plánované otevření nových expozic se pochopitelně pozdrží. Uvedení přízemních prostor do původního stavu se jeví jako dlouhodobá záležitost.

Obrázek 2 Zaplavení Městské galerie v přízemí Muzea Českého krasu v Berouně (foto V. Svoboda)

Figure 2 Flood in the Town Gallery on the ground floor in the Museum of Czech Karst (photo by V. Svoboda)

Závěrem lze shrnout, že povodeň ve dnech 13.-14. srpna 2002 způsobila v Muzeu Českého krasu v Berouně velké škody, které vzhledem k historické hodnotě sbírek nelze nikdy nahradit a přesně vyčíslit. Likvidace škod a obnova zaplavených prostor je velmi dlouhodobý, náročný a vyčerpávající proces po stránce finanční, organizační, pracovní i psychické. Povodeň má sice jako každá živelná katastrofa svůj hrůzostrašný půvab, ale lidé postižení povodněmi ho neocení.

Muzeum Českého krasu v Berouně, Husovo náměstí 87, 266 01 Beroun
e-mail: irena.jancarikova@cbox.cz

Čes. kras (Beroun), 28 (2002), 47, 1 tab., 2 obr.

ISSN 1211-1643

ISBN 80-902098-X-X